

**Houten, 't Goy
Wickenburghseweg
tussen nrs. 76 en 82**

(Gemeente Houten, Utr.)

advies en begroting archeologisch vervolgonderzoek

Steekproef advies nummer 2014-04/17Z

De Steekproef bv
Archeologisch Onderzoeks- en Adviesbureau
Hogeweg 3, 9801 TG Zuidhorn

telefoon

050 - 5779784

fax

050 - 5779786

internet

www.desteekproef.nl

e-mail

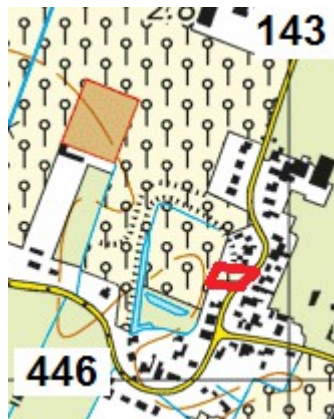
info@desteekproef.nl

kvk

02067214

Tabel 1: Houten - Wickenburghseweg tussen 76 en 82; administratieve gegevens

provincie:	Utrecht
gemeente:	Houten
plaats:	't Goy
toponiem:	Wickenburghseweg tussen 76 en 82
bevoegd gezag:	Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed F. Brounen – f.brounen@cultureelerfgoed.nl
opdrachtgever:	Buro SRO – Dhr. J. van Nuland
oppervlakte:	± 0,1 hectare
hoogte:	3,5 meter + NAP
grenscoördinaten:	noordwest: 142,912 / 446,143 noordoost: 142,950 / 446,135 zuidwest: 142,901 / 446,123 zuidoost 142,935 / 446,123
kaartblad:	39A
monumentnummer	831
Kadastraal nummer	Houten, Sectie L, perceel 151 (oostelijke deel)
geplande bestemming	woonhuis
omvang bodemingrepen	± 250 m ²

Figuur 1: Houten - Wickenburghseweg tussen 76 en 82: uitsnede van de topografische kaart 1:25.000. Het plangebied is rood omlijnd.
 Bron: Topografische Dienst Kadaster, 2014.

Inleiding

In dit document wordt op verzoek van Buro-SRO beschreven hoe de archeologische belemmeringen voor de beoogde bouwkael aan de Wickenburghseweg tussen 76 en 82 kunnen worden opgeheven en wat de mogelijke kosten daarvoor zijn. Daarbij is uitgegaan van een te bebouwen oppervlak van maximaal 250m² (volume 660m³). Het advies is vooraf overlegd met de RCE.

Voorafgaande planvorming

Het hier beschreven terrein aan de Wickenburghseweg te Houten – 't Goy is het meest oostelijke deel van een groter terrein van ongeveer 1,1 hectare. Het hele terrein is een beschermd archeologisch monument. De huidige eigenaar wil het terrein verkopen en heeft een nieuw inrichtingsplan ontwikkeld. Daarbij wordt het grootste deel van het terrein ingericht als wandelgebied met grasland, bloemenweides en boomsingels, waarin de contouren van de oude burcht die hier heeft gestaan zichtbaar worden gemaakt. Over dit inrichtingsplan is overeenstemming bereikt met de gemeente Houten.

De oostelijke punt van het terrein, een aan de weg gelegen kavel van ongeveer 1.000 vierkante meter, zou een huiskavel moeten worden, passend in de bestaande lintbebouwing. Hiervoor is instemming van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) nodig. De gemeente Houten zal een omgevingsvergunning en/of wijziging van het bestemmingsplan faciliteren, waarvoor de gemeente een vergunning aan moet vragen bij de RCE. Deze beide partijen hebben aangegeven aan dit plan mee te willen werken.

In 2013 zijn door adviseur J. van Nuland van Buro-SRO, Architectenburo Huub van der Zee en de initiatiefnemer gesprekken gevoerd met de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (dhr. F. Brounen) en de gemeente Houten. Nu het inrichtingsplan voor het kasteelterrein is goedgekeurd moet in kaart worden gebracht welke belemmeringen de archeologie nog op zou kunnen leveren voor de beoogde bouwkael en hoe deze kunnen worden opgeheven.

Uitgevoerd onderzoek

In 2004 is het hele burchtterrein in opdracht van de RCE door RAAP onderzocht door middel van grondboringen in het kader van de herwaardering van archeologische monumenten¹. Ook op de beoogde bouwkael zijn toen vijf grondboringen gezet. Het rapport adviseert om de monumentale status terug te brengen tot het door het onderzoek in kaart gebrachte omgrachte burchtterrein. "In de bebouwde zone tussen het kasteelterrein en de weg zijn nooit zaken gevonden die met het kasteel in verband staan". Wel wordt geadviseerd om bij bodemingrepen archeologisch onderzoek uit te laten voeren, omdat deze kavel de enige mogelijkheid biedt kijk te krijgen op de ontwikkelingsgeschiedenis van de zone tussen kasteel en de weg. De RCE heeft echter op basis van dit onderzoek de omvang of status van het beschermde terrein niet gewijzigd.

In 2013 werd de RCE om medewerking gevraagd voor de herinrichting van het terrein, inclusief de ontwikkeling van een bouwkael. De RCE vroeg om een bureauonderzoek om alle beschikbare kennis in kaart te brengen. Dit is uitgevoerd door Hazenberg Archeologie². De aanbeveling komt grotendeels overeen met het in 2004 door RAAP gegeven advies, namelijk: geen aanleiding om monumentale status te

1 Haan, M.A.J. de, 2004. Formulier Veldwerkregistratie Houten, Goyse Dorp, Wickenburghse Weg. Projectbureau AMR (niet gepubliceerd).

2 Dütting, M.K., 2013. *Wickenburghseweg 't Goy, tussen 76 en 82 te gemeente Houten. Bureauonderzoek archeologie*. Hazenberg Archeologie projectnummer 13048.

handhaven, wel archeologisch bodemonderzoek bij voorgenomen bodemingrepen, e.e.a. voor te schrijven door de RCE bij een vergunningsprocedure.

Vervolgstappen

De omvang van een door de RCE voor te schrijven archeologisch bodemonderzoek zal altijd afhangen van de voorgenomen omvang van de bodemingreep. Wel is al duidelijk dat verder booronderzoek niet de aangewezen onderzoeksmethode is. Volgens het Hazenberg-rapport zal dit geen nieuwe informatie opleveren; de RCE onderschrijft deze stelling.

Een archeologische opgraving zal altijd de hele omvang van het te verstoren gedeelte dekken, in dit geval dus de gehele bouwput. Normaliter zou eerst een proefsleuvenonderzoek worden uitgevoerd om vast te stellen óf de verspreiding van archeologisch materiaal die door RAAP is geconstateerd inderdaad een uitwaaiering van puin van het kasteelterrein is, of dat er ook aanwijzingen zijn voor eerdere bebouwing of menselijke activiteiten op de bouwkael. Is dit laatste het geval dan zou een definitief archeologisch onderzoek (DO = complete opgraving) voorgeschreven zijn. Gezien de geringe omvang van de verstoring (maximaal 250m²) adviseren we om in dit geval in te zetten op een proefsleuvenonderzoek met de mogelijkheid om bij aantreffen van belangwekkende grondsporen of fenomenen direct in het werk door te starten naar een DO. Hiermee worden kosten bespaard.

Een alternatief zou kunnen zijn om archeologisch onderzoek te vermijden door "archeologie-vriendelijk" te bouwen en daarmee de bodemverstoring zo gering mogelijk te houden. Onderkeldering is dan uitgesloten.

Er zou kunnen worden gefundeerd met heipalen waarop een betonnen ringbalk komt te liggen. De heipalen zijn bij voorkeur schroefpalen die indien deze ooit weer moeten worden verwijderd zo min mogelijk beschadiging van het bodemarchief achterlaten. De ringbalk zou tot maximaal 30 centimeter beneden het maaiveld mogen reiken; op die diepte begint het archeologische vondstniveau. Ophogen van de kavel ter plekke van de woning zou hier nog speelruimte kunnen bieden. Het funderingsplan moet door de RCE worden goedgekeurd.

Kosten

Door SRO is aan De Steekproef gevraagd om een schatting van de kosten te geven voor het archeologisch onderzoek. Doordat de onderzoeksvormen "proefsleuvenonderzoek (IVO-P)" en "definitief archeologisch onderzoek (DO)" erg uiteen kunnen lopen in bewerkelijkheid lopen de kosten ook erg uiteen. We geven daarom een minimum en een maximum aan. Volstaat een proefsleuvenonderzoek omdat geen belangwekkende sporen worden aangetroffen dan zullen de kosten rond de € 6.000 ex BTW uitkomen. Wordt doorgestart naar een DO dan kunnen de kosten oplopen tot € 10.000 + stelposten. Meerwerk zal daarbij vooral worden bepaald door de hoeveelheid vondstmateriaal, dat conform de regelgeving onderzocht, gedocumenteerd en gedeponneerd moet worden. Deze hoeveelheid valt vooraf niet in te schatten. Indien de opdrachtgever een aanneemsom op prijs stelt die vooraf zekerheid biedt is De Steekproef bereid het archeologisch onderzoek voor dit plan uit te voeren voor € 20.000 exclusief BTW. Wel moet nog rekening gehouden worden met het feit dat de RCE altijd een nevenbestemming archeologie voor het plangebied zal aanhouden, waardoor toekomstige uitbreidingen (schuren, vijvers etc.) weer aan een monumentenvergunning onderhevig zijn.